

Datum 2024-02-21

Ärendenummer SLK-2023-010085

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.ses.sof@regeringskansliet.se

Diarienummer S2023/03181

Göteborgs Stads yttrande över remiss – Ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden

Göteborgs Stad delar flera av de bedömningar som görs i promemorian. De bedömningar som görs gällande att socialtjänsten bör använda mer ändamålsenliga insatser och i större utsträckning använda kunskapsbaserade, manualbaserade metoder och standardiserade bedömningsmetoder överensstämmer med de slutsatser Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad lämnat i ärendet gällande ”Redovisning av uppdrag att utreda insatser som används i socialtjänstens och skolans arbete med unga som befinner sig i eller riskerar att dras in i gängkriminella sammanhang”, diarienummer 1062/21.

Den nya generella bestämmelsen som föreslås i 3 kap. 7a § SoL innebär att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet för alla målgrupper, även den vuxna befolkningen. Av promemorian går inte att utläsa att socialnämndens ansvar för brottsförebyggande arbete är begränsat till någon brottstyp eller kopplat till socialnämndens ordinarie verksamhetsansvar. Ansvaret skulle således kunna tolkas att omfatta alla brottstyper, så som till exempel förmögenhetsbrott, trafikförseelser och miljöbrott, något som ter sig främmande. Förslaget är enligt Göteborgs Stads bedömning ett nytt åtagande för kommunernas socialtjänst och kan inte anses utgöra enbart ett förtydligande av det ansvar som redan åvilar kommunerna enligt gällande bestämmelser. Ansvaret sträcker sig också längre än det ansvar kommunen har enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. I promemorian redogörs också för att bestämmelsen syftar till att tydliggöra ansvaret för såväl det brottspreventiva som det återfallspreventiva arbetet. Vad arbetet ska innehålla och vilka kunskapsbaserade insatser som kan användas utifrån den breda målgruppen framgår dock inte av promemorian. Även om det anges att det utpekade ansvaret för socialtjänsten inte innebär någon inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän menar Göteborgs Stad att det i det praktiska arbetet

ändå kan uppstå gränsdragningssvårigheter. Till exempel finns inga resonemang eller analyser gjorda för hur gränsdragningen mellan socialtjänstens nya ansvar förhåller sig till det brotts- och återfallspreventiva ansvar som åvilar polisen och Kriminalvården. Göteborgs Stad anser att frågan måste utredas vidare innan ett sådant ansvar läggs till socialnämndernas uppgifter. Frågan måste kostnadsberäknas och finansieringsprincipen tillämpas fullt ut. Förslaget om att införa en ny bestämmelse i 3 kap. 7a § SoL är alltför vidsträckt och avstyrks därför.

De nu aktuella förslagen om ett förtydligat ansvar för socialnämndernas brottsförebyggande arbete analyseras och lämnas i förhållande till systematiken i nuvarande socialtjänstlag. Göteborgs Stad anser att förslaget utifrån nuvarande utformning av 5 kap. 1 § ger ett förtydligande som underlättar socialnämndens arbete med brottsförebyggande insatser för barn och unga. Förslaget tillstyrks i denna del.

Lagändringarna som föreslås är en komplettering till beredningen av de förslag som lämnas i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft samtidigt som eventuella andra ändringar i socialtjänstlagen. Göteborgs Stad menar att det utifrån promemorians redogörelse är svårt att se hur förslagen ska införlivas i den föreslagna nya socialtjänstlagen. Inga analyser görs utifrån den nya lagen varför det är svårt att i sin helhet bedöma konsekvenserna av förslagen.

Göteborgs Stad vill i sammanhanget också framhålla vikten av att förslagen i promemorian tillsammans med omställningen av socialtjänsten i enlighet med den kommande nya socialtjänstlagen finansieras i tillräcklig omfattning för att regleringen ska nå sina syften.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen antecknade Jörgen Fogelklou (SD) som yttrande en skrivelse från den 16 februari 2024 (bilaga A).

Representanterna från M, D, L och KD antecknade som yttrande en skrivelse från den 19 februari 2024 (bilaga B).

Göteborg den 21 februari 2024
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande angående – Remiss från Socialdepartementet – Promemoria om ett förtydligat brottsförebyggande ansvar för socialnämnden

Sverigedemokraterna bedömer att förslagen får positiva konsekvenser för individer i kriminalitet eller som löper risk att utveckla kriminellt beteende, för personer som befinner sig i deras närhet och i slutändan för samhället som helhet. Vi vill dock kommentera vissa aspekter i förslaget.

Förslagen inkluderar att införa en ny bestämmelse i Socialtjänstlagen för att förebygga och motverka kriminalitet. Den nya formuleringen kan ses som ett utökat åtagande för socialtjänsten, särskilt mot kriminalitet riktat mot vuxna. Sverigedemokraterna vill betona behovet av att specificera vilka insatser som erbjuds vuxna, då det finns risk för otydlighet och tolkningsutrymme i lagtexten.

I promemorian föreslås universella insatser för att förebygga normbrytande beteende och kriminalitet, inklusive tidiga insatser, föräldraskapsstöd och uppsökande verksamhet. Dessa åtgärder kan genomföras inom socialtjänsten eller som en del av kommunens lagstadgade brottsförebyggande arbete. - Då sådana insatser ofta kräver samverkan med andra sektorer som exempelvis skolan, finns risken att de prioriteras bort i kommuner med begränsade resurser.

Det är av betydelse att undersöka i vilken utsträckning socialnämnderna når ut till de barn som faktiskt behöver insatser, jämfört med det totala antalet barn som skulle behöva stöd. Det är av vikt att skapa lämpliga förutsättningar för socialnämnderna för att kunna nå alla grupper av barn. Trots att metoderna för insatser är ändamålsenliga och baserade på kunskap, blir de otillräckliga om de inte når de barn som verkligen behöver hjälp. Det är därför avgörande att säkerställa att implementeringen av insatsmetoderna når ut till alla barn som behöver stöd.

För att underlätta samverkan och informationsutbyte mellan myndigheter föreslår Sverigedemokraterna en översyn av sekretessbrytande bestämmelser.

Avhoppare: Enligt socialtjänstlagen ansvarar kommunen för flera av de stödområden som är aktuella vid avhopparverksamhet. Nytt boende och ny försörjning, utbildning och insatser mot missbruk. Om hotbilden och skyddsbehovet är högt kan personen behöva flytta till en annan ort. När det är nödvändigt anlitar socialtjänsten ofta externa aktörer för att tillhandahålla insatser, då det i praktiken kan vara utmanande för socialtjänsten att själv genomföra alla nödvändiga åtgärder. Flera externa aktörer erbjuder tjänster idag. - I takt med att behovet för avhopparverksamheten blir större är det viktigt att se över hur väl verksamheterna når upp till sina mål och att fortsätta identifiera förbättringsområden. Det är viktigt att skattemedlen används på ett verkansfullt sätt.

Yttrande angående – Remiss från Socialdepartementet – Ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden

För att socialtjänsten ska kunna möta nutida samhällsutmaningar med träffsäkra insatser och en effektiv resursanvändning behöver socialtjänstlagen och socialtjänsten reformeras. Därför välkomnar vi den översyn som genomförs av regeringen som skall presenteras under 2024. Detta blir en avgörande omställning till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst för alla dess målgrupper. Det brottsförebyggande arbetet som berörs i utredningen berör barn och unga. Barn och unga i utsatta situationer kan utveckla destruktiva beteenden som kan leda till svåra upplevelser och försämrade möjligheter i framtiden. En av samhällets viktigaste uppgifter är att ge hjälp och stöd till dessa barn och unga, i nära samarbete med de vuxna som finns runt omkring dem. För att knäcka gängen behövs ytterligare förebyggande insatser och en tydlig ansvarsfördelning.

Socialtjänsten har länge hindrats av en lagstiftning som inte går i takt med tiden. Vi vill ge socialtjänsten rätt att besluta om obligatoriska åtgärder för unga i riskzonen långt innan det gått så långt att det blir nödvändigt med omhändertagande. Remissen är ett viktigt steg för att utöka ansvaret och möjligheterna för insatser från socialtjänsten. Vidare menar vi att stadens socialtjänst redan idag bör använda sig av befintlig lagstiftning såsom 22 § i LVU gällande ”mellantvång” i större utsträckning.